

M**K****B****T****Á****J****É****K****O****Z****T****A****T****Ó**

Szakmai Napok

Veszprém, november 15-17.

Montenegro 2019 beszámoló

„Mi kutyánk kölyke” díj

**PROGRAMOK
RENDEZVÉNYEK
BESZÁMOLÓK
JELENTÉSEK
RÖVID CIKKEK
KÖZLEMÉNYEK
HÍREK
HIRDETMÉNYEK**

2019.

szeptember-október

TÁRSULATI HÍREK

26. Szakmai Napok

2019. november 15-17.

(Veszprém)

Az idei Barlangkutatók „Szablyár Péter” Szakmai Találkozója a veszprémi Pannon Egyetem berkein belül kerül sor. Sajnos az átalakult fenntartói rendszer következményeként egyre szűkösebb feltételekkel, és egyre nagyobb anyagi ráfordítással valósítható meg a rendezvény. Ebből idén szándékaink szerint annyit fogtok észrevenni, hogy a várható igényekhez képest kevesebb lesz a kollégiumi szálláshely, illetve kénytelenek leszünk 500 Ft-tal megemelni a részvételi díjat. A zsíroskenyér party természetesen idén is várható. Szombat délután egy szekcionyi időtartamban a „barlangász etikai kódex” témakörét vitatjuk meg (a kódexről bővebb információt a Tájékoztató előző számában találhattok).

Természetesen a találkozó gerincét most is a ti előadásaitok adják, ezért bátorítunk titeket, hogy használjátok ki e remek lehetőséget arra, hogy nagy közönség előtt bemutathassátok legújabb kutatási, feltárási eredményeiteket, tudományos munkáitokat. Várjuk mások számára is érdekes élményeitek, gyűjtőmunkáitok bemutatását is. **Előadással és poszterrel jelentkezni** október 15-ig az alábbi linken található kérdőív kitöltésével lehet.

<https://forms.gle/hqjznpdv2QAYtmsZ8>

Kérjük, akinek az elektronikus jelentkezés problémát jelent, ezt jelezze a +3670 8811 477 társulati telefonszámon!

A **résztvevők** számára az előregisztrációt október második felében nyitjuk meg. További részleteket a honlapon és a levelezőlistán teszünk közzé, kérjük, figyeljétek ezeket a felületeket!

Titkárság

A Cholnoky Jenő Karszt- és Barlangkutatói Pályázat idén ELMARAD

Sajnálattal kell értesítenünk minden érdeklődőt, hogy előzetes terveinkkel és reményeinkkel szemben az idei évben mégsem tudjuk meghirdetni a Cholnoky Jenő Karszt- és Barlangkutatói Pályázatot.

Ennek oka, hogy a szükséges forrás (600.000 Ft) nem áll rendelkezésünkre: külső támogatást sajnos idén nem sikerült szereznünk és saját forrásainkból sem tudunk ekkora összeget felszabadítani. Az önerőből idén esetleg megvalósítható igen szerény díjazást pedig nem tartanánk arányosnak a pályázók által befektetett munkával.

Ez úton is elnézést kérünk azoktól, akik készültek és számítottak a pályázatra! A jövő évi pályázati kiírást úgy alakítjuk, hogy a 2018-as publikációkkal és eredményekkel

is lehessen pályázni és igyekszünk megkeresni a módját a pályázat teljes költségvetésének megemelésére.

MKBT Elnökség

„Mi kutyánk kölyke” díj

Szeptember 9-én az MKBT elnökségének tagjai átadták a „Mi kutyánk kölyke” díjakat a Központi Vizsga idei legjobbjainak.

A díjazottak:

Varga Virág (Speleo Myotis) és **Ormándi Tamás** (Speleo Myotis) - alapfokú vizsgázók, valamint **Drexler Máté** (FTSK) - T1-es vizsgázó (a képen baloldalt).

Az oklevél mellett CT mászógépeket vehettek át, amelyeket az *EXPLO.hu* kedvezményesen biztosított számunkra.

A „Mi kutyánk kölyke” díjat 2016-ban, Füredi Zoltán kezdeményezésére alapította a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat elnöksége. Évről évre olyan barlangászok nyerhetik el, akik az adott év Alapfokú illetve Technikai 1 szinten szervezett Központi Vizsgán mind az elméleti, mind a gyakorlati feladatok teljesítésében kimagasló eredményt érnek el. Személyüket az Oktatási Szakosztály jelöli.

Gratulálunk a díjazottaknak! Sok szép élményt és izgalmas barlangtúrát kívánunk nekik!

Elnökség

A Verocs szakosztály felhívása

Mindenekelőtt szeretnénk megköszönni azon lelkes túravezetők kitaró és vidám munkáját, akik az előző iskolai félévben segítségünkre voltak a keddi túrák lebonyolításában. Nélkületek nem sikerült volna minden héten újra és újra mosolyt csalni a „gyerekeink” arcára, köszönjük!

Bár egyre többen jöttetek, és néhányan meg is maradtatok, „beépültetek” közénk, szeretnénk kérni, hogy az őszi félévben is számíthassunk rátok, illetve azokra a túravezetőkre, akik eddig nem tudtak jönni, most azonban szívesen kipróbálnák akár csak egy-egy alkalommal, milyen velünk túrázni. Továbbra is nagy szükség van rátok!

MKBT Verocs szakosztály

Naptár

A korábbi évekhez hasonlóan idén is készülünk barlangász naptárral. Ennek első megjelenése a Szakmai Napokon várható, a későbbiekben pedig az irodában fogjátok tudni megvásárolni.

Titkárság

Személyes adatok bekérése FONTOS!

A Tagság elérése kiemelten fontos, azonban gyakran tapasztalható, hogy egy-egy e-mailcímről visszajönnek a levelek, illetve néha a postacím sem érvényes már. Ezen kívül bizonyos ügyintézési formák (pl. igazolás kiadása szlovén engedélyhez) olyan személyes adatok ismeretét kívánják, amelyekkel nem minden tag esetében rendelkezünk, mert az évtizedek során változott az adatnyilvántartás tartalma. Szintén fontos változás állt be az adatkezelési jogszabályokban, amihez nekünk is alkalmazkodni kellett (ú.n. GDPR).

Megfigyelhető továbbá az a tendencia, hogy a nyomtatott kiadványokról egyre inkább az elektronikus termékek felé tolódik el a hangsúly. Környezetvédelmi és pénzügyi okokból úgy döntöttünk, hogy a későbbiekben a Tájékoztatóhoz hasonlóan a Karszt és Barlang kiadványunkkal kapcsolatban is lehetővé tesszük a tagság számára, hogy a papír formátum helyett az elektronikus megjelenő változatot válasszák. Fontos! Az elektronikus változat nem váltja ki a papírkötetet, – a Karszt és Barlang továbbra is ISBN számmal ellátott, nyomtatott közéleti kiadvány lesz – csupán alternatívát kínál azok számára, akik inkább az elektronikus dokumentációt részesítik előnyben.

Mindezek okán egy aláírandó kérdőívet küldünk ki tagjainknak, melyben egyeztetjük a nyilvántartott adatokat, kérjük a hozzájárulást a jogszabályoknak megfelelő adatkezeléshez, illetve rákérdezzünk a preferált kapcsolattartási formára, és a kiadványok igénylésének módjára is.

Tervezzük a tagságot igazoló tartós plastikkártya bevezetését is, amely érvényességét a ráragasztott matricával jelezzük, ehhez is fontos a fent említett adategyeztetés.

Kérjük a tagságot, feltétlenül juttassák el hozzánk az aláírt lapokat! Ez történhet elektronikusan, a kapcsolattartásra megjelölt e-mailcímről az mkbtiroda@gmail.com e-mailcímrre küldve az aláírt, visszaskennelt dokumentumokat vagy a kinyomtatott és aláírt papírokat postai úton megküldve a társulat címére. Aki nem szeretné e-mailben vagy postán keresztül küldeni a személyes adatait, az telefonos adategyeztetést követően csak a beleegyező nyilatkozatot küldje vissza a fent említett módok valamelyikén. Természetesen a személyes ügyintézésre is lehetőség van a Társulat irodájában, fogadóidőben, illetve a Szakmai Napokon az erre kijelölt időpontban.

Szeretnénk felhívni a Tagtársak figyelmét arra, hogy a 30 éves tagdíjmentesség évekkkel ezelőtt megszűnt. Akik tehát nem fizetnek éves tagdíjat, hivatalosan nem tekinthetők tagnak. Természetesen továbbra is a Társulat fontos részének tekintjük őket, megkapják a Tájékoztatót és a társulati híreket, a nyilvántartásban szerepelnek (ennek törlése írásban kérhető), kiállítunk részükre is plastik kártyát (érvényesítő matrica nélkül), azonban a tagsággal járó kedvezményeket nem tudjuk számukra biztosítani.

Titkárság

Átmeneti változás az ügyvezető titkár személyében

Mint arról már több fórumon értesítettük a Tagságot, ügyvezető titkárunk, Köblös Gabriella gyermeket vár, ezért a következő néhány hónapban szülési szabadságon lesz. Ezen időszak alatt a helyettesítését felkérésünkre (és nagy örömünkre) Fleck Nóra vállalta. A lenti elérhetőségeken a további pár hónapban tehát Nórával tudjátok tartani a kapcsolatot. Az átmeneti szünet után ő vár benneteket az **első társulati fogadónapon a szokásos szerdai időpontban, október 2-án.**

Köszönjük Nórának, hogy újra elvállalta ezt az egyszer már letett feladatot, és köszönjük nektek is a megértést az átmeneti időszak ügyintézési nehézségei miatt!

Titkárság

Elérhetőségeink:

Postacím: Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat

1025 Budapest, Pustaszeri út 35.

Telefonszám: +36 70 8811 477 e-mail: mkbtiroda@gmail.com

Honlap:

www.barlang.hu

PROGRAMOK, ESEMÉNYEK

Társulati megjelenés a Természetjáró Fesztiválon

Tavalyi bemutatkozásunk sikerére reagálva a Magyar Természetjáró Szövetség idén is meghívott minket szakmai kiállítóként az általa másodízben megrendezett Természetjáró Fesztiválra.

A 2019. szeptember 5-7. között a verőcei Csattogó-völgyben megrendezett fesztivál számtalan gyalogos, kerékpáros és kenus túra mellett színvonalas kiegészítő programokat, így vetítéseket, előadásokat, koncerteket, bemutatókat kínált a résztvevőknek. A többi szakmai és civil szervezettel együtt Társulatunk a Sátortérnek nevezett kiállítóhelyen állíthatta fel standját. A hétvége alatt – az esős idő ellenére – jó 150 gyerek és felnőtt állt meg hosszabban a sátrunknál, figyelte a víz útját a locsolgató karsztmodellen a felszíntől a barlangon át a forrásokig, ismerkedett közelről a barlangi képződményekkel a „cseppkő-simogatóban”, finomította ismereteit és szabadult meg előítéleteitől a denevéres kvízzel, csodálkozott rá a fura nevű és formájú barlangi élőlényekre. A standnál Buzás Karcsi, Illés Andi, Lénárt Ibszi, Kraus Sándor és Sántha Edit álltak helyt két napon.

A látogatók hálójáték keretében pecsétet gyűjthettek a szakmai kiállítóknál, a kitöltött pecsétgyűjtő lapot pedig mászásra válthatták az ugyancsak az MKBT által

szervezett mászófalón. Itt is közel 150 látogató próbálta ki ügyességét és kitarását a fogásokon. A mászófalat és tartószerkezetet ismét Krkos Márk és a Hungarian Stage Rental Kft. bocsátotta rendelkezésünkre, szállította, építette fel és felügyelte, amiért ismét hálásak vagyunk. A falnál a biztosítást és üzemeltetést barlangászok végezték, név szerint Bai Tamás, Gonda Péter (Gonzo), Kovács Péter, Povázszy Zoltán (Povi), Tóth Magdolna, akiknek Nagy Imre (Macsó) segített be.

Esőben-szélben-napsütésben kitarásukért és kedvességükért hatalmas köszönet minden önkéntesünknek és segítőnknek. Andi és Edit ráadásul Pécsről, illetve Miskolcra utazott ide, hogy segítsen, amiért külön köszönet illeti őket. Reméljük, az esti buli és a jó társaság mindenkit kárpótolt a viszontagságokért!

Találkozunk jövőre is!

Kosztra Barbara

Geotóp napok

Október 5. és október 12.

A Magyarhoni Földtani Társulat Progeo Földtudományi Természetvédelmi Szakosztálya, az Agrárminisztérium, a nemzeti park igazgatóságok és más, civil szervezetek összefogásával életre hívott rendezvénysorozat keretében az ország különböző pontjain, egyszerre több helyszínen várják a földtudományok és a természeti szépségek iránt érdeklődőket. Az ismeretterjesztő geotúrákon a résztvevők szakvezetők segítségével tehetnek időutazást a múltba, bepillantást nyerve évmilliókkal ezelőtti földtörténeti eseményekbe.

A túrákra jelentkezni a <http://geotopnap.hu> honlapon lehet, ahová folyamatosan töltik fel a bejelentett helyszíneket (<http://geotopnap.hu/turak-2019>) és a túrákkal kapcsolatos tudnivalókat.

A túrákat a Magyarhoni Földtani Társulat (<https://foldtan.hu/>) szervezi, információkat tőlük tudtok kérni!

Titkárság

Földtudományos Forratagra önkénteseket várunk

November 9-10.

Évmilliók története ősmaradványok, ásványok, kőzetek képében megfoghatóan, kézközelben.

A Magyarhoni Földtani Társulat szervezésében évente megrendezett eseménynek a Magyar Természettudományi Múzeum ad otthont. A forratagon bemutatkoznak az földtudományi kutatással foglalkozó intézmények, a nemzeti parkok és geoparkok, továbbá a civil szervezetek, köztük az MKBT is.

Az érdeklődők megismerkedhetnek ásványkincseinkkel, a klímaváltozás nyomaival a kőzetekben, a földtani veszélyforrásokkal, a Földet vizsgáló geofizikusok különleges eszközeivel, a szénhidrogén kutatás érdekességeivel. Ízelítőt kaphatnak hazánk legszebb felkereshető földtani látványosságáiból, a nemzeti parkok geotúra programjaiból, az Utazó Planetárium pedig az Univerzum rejtelseibe kalauzolja el az érdeklődőket. Ismeretterjesztő előadások és filmek, valamint kedvezményes ásvány-kőzet és könyvvásár gondoskodik az egész napos tartalmas kikapcsolódásról, a legkisebbeket számos standon a témához kapcsolódó foglalkozás, geojátsszóház várja.

Társulatunk standjára lelkes önkénteseket várunk mindkét napra 10-18 között, akár néhány óra részvétellel is! Jelentkezni Kosztra Barbaránál (kosztrab.mkbt@gmail.com) lehet. Az önkénteseket ingyenes büfé várja és a rendezvényen természetesen díjmentesen vehetnek részt.

Titkárság

TÁRSULATI ÉLET

MKBT TANULMÁNYÚT SZLOVÉNIA, OLASZORSZÁG

2019. június 22. – július 4. között 26 résztvevővel került sor a Társulat idei egyetlen külföldi tanulmányújtjára. Az út első felében ezúttal a számunkra olyan kedves Szlovénia barlangokban kissé szegényebb, de látnivalókban annál gazdagabb vidékére, a festői Júliai-Alpok környékére indultunk.

Hatalmas zivatarzónát átszelve érkeztünk meg szállásunkra, a Bohinji-tó közelében található és német tulajdonban lévő Suha turistaszállóba, ahonnan csillagtúra keretében ismerkedtünk a nem kevés látnivalóval. Szerencsére esővel legközelebb csak másfél hét múlva, az utolsó estén volt dolgunk.

A környék megismerését egy kisebb gyalogtúrával kezdtük a Mostnica-szurdokban. A 2 km hosszú és helyenként igen keskeny szurdok legérdekesebb látnivalója az Ördög-hídja, itt 20 m mélyen zúg alattunk a patak, illetve az Elefánt nevű szilaalakzat, ami tényleg az elefánthoz hasonlított. A vállalkozó kedvűek még felsétáltak a Vojah turistaházhoz és a fölötté lévő Kropa vízeséshez is. A nap hátralévő részében a Száva folyó forrásához kapaszkodtunk fel, a 200 m szintet lépcsőkön legyőzve. A 78 m magas, sziklarepedésből előtörő Savica-vízesés látványa azonban megérte a fáradozást.

Harmadik napunkon hosszas levelezést követően a Bledi Barlangkutató Csoport által turista jelleggel üzemeltetett Babji zob-barlangba látogattunk. Az erdei parkolótól még 2 km gyaloglás és 350 m szint leküzdése várt ránk. A barlangnál két csoportra váltunk, négyen a zombolytúrát választották, a többiek pedig a látványos idegenforgalmi szakaszba indultak. Alpesi barlangtól szokatlan módon, rengeteg hatalmas és változatos képződmény fogadott minket, a barlang végén pedig egy kisebb teremben hatalmas szkalenoéderek tömegét láthattuk a mennyezeten.

A barlangtúra után a völgy túloldalán található Bohinjska Bela falucskát kerestük fel, melynek házai hatalmas sziklaoszlopok alá épültek. A kősziklák között rejtőző Iglica-vízesés, amiért jöttünk, nem varázsolt el minket, így hazaindultunk. Útközben azonban még tettünk egy kitérőt az előző napról elmaradt Vodnikov Razglednik 1017 m magasan található kilátópontjához. A délutáni nap éppen szemből sütött, így a látási viszonyok nem voltak éppen tökéletesek a Bohinji-tó fölé magasodó hegyekre. A Bledi-szigetre és Bled városába tervezett délutáni programokat a Ljubljanába tervezett városnézés helyére halasztottuk, ami később jó döntésnek bizonyult.

A negyedik napra két szurdoktúrát terveztünk. Elsőként a Bled közelében található 1,6 km hosszú Vintgár szurdokot jártuk végig. A szurdokon a folyó felett lévő fahidakon és a sziklák oldalához rögzített fafolyosókon haladtunk, hogy elérjük a 13 m magas Šum-vízesést. A szurdokban – főleg visszafelé – hatalmas tömeg hömpölygött, mely szinte sodort magával.

Következő látnivalónk a Pokljuka szakadék volt, melyet a GPS ellenére jócskán elmellőztünk. Mire visszavergődtünk a parkolóhoz, olyan hőség lett, hogy sokaknak nem volt már kedve vállalni a szurdok bejáratához vezető gyaloglást és a 4 km-es túrát, pedig a leírás alapján igen látványosnak ígérkezett a program.

A hegyek között szokatlan hőség az ötödik napon is erősen igénybe vette a szervezetünket. Ekkor egy hosszabb buszos utazás után (a 76 km-t 2 óra alatt tettük meg a kanyargós hegyi utakon) érkezünk meg Kobaridba, hogy nekivágjunk az I. világháborús történelmi tanösvénynek. Az I. világháborúban itt zajlottak az Isonzó (szlovénül Soča) völgyének leghevesebb csatái. Mielőtt elkezdhetjük volna a programot, autószerelőt kellett keresni, mert Riskó Ági lakóautójának tükrét egy „kedves” kamion leszakította, s lazán továbbhajtott. Ágiék így kénytelenek voltak Kobaridban tölteni az éjszakát, mert a tükrök csak másnapra érkezett meg a szerelőhöz.

A többiekkel először a Szent Antal plébániatemplomhoz mentünk, mely köré építtette Mussolini a környéken elesett több mint 7000 olasz katona csontjait tartalmazó impozáns épületegyüttest. Innen a több látványosságot is bemutató tanösvényen volt, aki felsétált a város fölé magasodó várromhoz, mások világháborús bunkerek mellett leereszkedve jutottak le a Soča folyó semmihez sem hasonlíthatóan smaragdzöld színű vizéhez, ahonnan egy függőhídon is átkelve keresték fel a rendkívül látványos Kozjak vízesést. A csapat nagy része meg is mártózott a kristálytiszta folyóban.

A nap hátralévő részében a Tolmin-szurdokot és a benne lévő Dante-barlangot látogattuk meg. A barlangot a költőről nevezték el, aki a 14. században járhatott itt, s ez a látogatás adott inspirációt számára az Isteni színjáték poklának megírásához.

Hatodik napunkon – pihenőnapot engedélyezve buszunknak és vezetőjének – helyi közlekedéssel indultunk a Bohinji-tó mellől a Vogel-hegyre vezető drótkötélpálya alsó állomásához. A kabinnal 1535 m-re jutottunk fel, ahonnan még székes lift vitt tovább az Orlova Glava 1682 m magasán fekvő állomására. A hőség még ebben a magasságban is szinte elviselhetetlen volt, felhőt egy darabot sem láttunk, láttuk viszont szemben a Triglav impozáns 2863 m magas csúcsát. Sajnos a környéken, bármerre néztünk, mindenhol az emberi beavatkozás nyomait, sífelvonókat és kopaszra gyalult lejtőket láttunk, ami elég kiábrándító volt. Innen ahányan voltunk, annyi irányba mentünk, s sokakkal csak este találkoztunk újra a szálláson.

Ez volt utolsó itteni napunk, így ideje volt nekilátni a csomagolásnak, rendbe tenni a házat, s felkészülni a másnapi átköltözésre az olaszországi Sistiana-ba.

Előtte azonban még egy majdnem teljes napot szántunk a csodálatos Bledi-tó és Bled város felfedezésére. A Bledi-szigetre a csak az itt használatos pletnával, azaz egy fából készült, lapos fenekű csónakkal lehet átjutni. A Vintgar szurdok túra után hazatartva beszereztünk egy telefonszámot, amin még útközben megrendeltem számunkra a hajókat, így sikerült elkerülni a folyamatosan érkező buszokból áramló ázsiai turisták hadát. A sziget látványossága a Mária mennybemenetele templom, s annak főhajójában elhelyezett „kívánságot teljesítő harang”, melyhez persze először jó pénzért meg kell venni a belépőt. A szigeten tett látogatás után bledi városnézés következett. Azt már megszoktuk, hogy a parkolásért mindenütt vagyont kell fizetni, de itt a parkolóhoz is a világ végére kellett menni. A hangulatos városka legfőbb látnivalója a hatalmas sziklán trónoló vár. Amit pedig feltétlenül meg kell kóstolni, az a magyar eredetű bledi krémes. Miután búcsút vettünk a Júliai-Alpoktól, a tenger felé vettük az irányt.

Szállásunk a Mare Pineta kempingben volt 4 személyes mobilházakban, illetve saját sátorban. Mivel ez a szállás is ki volt már előre fizetve, a bejelentkezés után sok

dolgunk nem maradt, alig vártuk, hogy csobbanjunk a tengerben. Ekkor ért a kellemetlen meglepetés. A kemping magasan a tenger fölötti sziklafalra települt, gyalog 20 perc kellett a lejutáshoz, a naponta többször közlekedő gumikerekű vonat pedig aznapra már leállt és a kempinghez tartozó uszoda is bezárt.

A következő két napra, hétvége lévén, a helyi barlangos csoportok segítségével overállos túrákat terveztünk. A szervezés nem ment a legegyszerűbben, mert hiába voltak fent az interneten a címek, a levelekre nem jött válasz. Mint már oly sokszor, most is Jaka Jakofčič segített, aki igazi elérhetőségeket adott a csoportokhoz. Először a Regina del Carso-barlang látogatása szerepelt a programban. Mint később kiderült, ez a barlang az egyetlen kétnyelvű (olasz-szlovén) barlangkutató csoport kezelésében van. Vezetőnk, Luca Tringali, Doberdo del Lago településen várt a megbeszélte helyen, ahonnan egészen a barlang bejáratánál található kutatóházig fel tudtunk menni járműveinkkel. Itt találkoztunk a többi barlangásszal, akik természetesen olaszul és szlovénül is beszéltek. A házban tökéletes rend fogadott, a falakon régi képek, barlangász eszközök, számítógép internettel, ahonnan a túra után kérésünkre azonnal el is küldték a barlangra vonatkozó dokumentumokat. A barlang egyetlen keskeny főjáratból állt, amelyben, főleg a falakon rengeteg cseppkőképződmény volt, majd két helyen a járat kisebb teremmé szélesedett. Visszaútban még néhányan bemásztunk egy oldaljáratba, melyben szép sünszerű kalcitkristályokat láthattunk. A túra után átadtuk a magunkkal hozott szóróanyagokat, s meghívtuk őket magyarországi látogatásra, majd elbúcsúztunk, mert a Grotta Valentina volt a következő célpontunk. Előbb azonban egy 2009-ben, az Isonzó fronton elesett magyar katonák tiszteletére emelt magyar kápolnát kerestünk fel, melyet, közelsége miatt, vezetőink ajánlottak.

A Valentina-barlangnál nem várt bennünket senki, de ott hagyták nekünk a kulcsot, s kérték, hogy a túra után majd zárjuk be a vasajtót. A barlang a Reginához képest igazán látványos volt, főleg a hátsó nagy terem, majd az onnan létrán felvezető felső járat tele volt a Karszton megszokott nagy cseppkőképződményekkel. Miután Ákoska is elkészítette szokásos képeit a nagy termek nagy képződményeiről és az ajtót is sikerült nagy keservesen bezárni, már csak a kulcsot kellett elrejteni. Szerintünk sikerült, lehet, hogy azóta is keresik!

Még három barlang volt hátra aznapra, az idő meg jócskán elfogyott. Így először a Bersaglio-barlanghoz mentünk, amely egy 175 m hosszú, látványos barlangportállal kezdődött. Lejjebb egy ablakon át a felszínre lehetett felnézni, de túl sok látnivaló nem volt benne. Onnan a Dell Orso-barlanghoz mentünk, melyet rövid sétával sikerült megközelíteni. Az erdőben elrejtőzött hatalmas barlangszájon keresztül jutottunk le egy monumentális járat szintjére, amely olyan széles volt, mint két metróalagút. Itt Ákos igazán elemében volt. Sajnos az innen már csak 3 kilométerre lévő Azzurra-barlangra már nem maradt idő, meg el is fáradt a csapat. Majd legközelebb!

Már ezen a napon is foghíjas volt a társaság, mert többeket elcsábított a tenger közelsége, másnapra viszont szinte mindenki fürdést tervezett. Erre a napra volt ugyanis megszervezve a 350 m mélységig létrán bejárható Trebiciano-barlang, amelynek előkészítése szintén nem ment egyszerűen. Pedig a Skocjani-barlang vízrendszerének megismeréséhez feltétlenül hozzátartozik ez a barlang is, hiszen itt látható utoljára a szlovénül Reka, olaszul Timavo-folyó, mielőtt a hasonló nevű

forrásban a felszínre bukkanva bejutna a tengerbe. Végül hárman megmentették a haza becsületét, és nagyszerű élményekkel jöttek vissza a túráról.

A tizedik napon a kempingtől nem messze található Le Torri di Slivia idegenforgalmi barlanggal kezdtünk, mely egy parasztgazdaság területén nyílt, s a bejáratához traktor vontatta kiskocsival vitt ki bennünket a vezető. A barlangban hemzsegték a szebbnél-szebb képződmények. Jól el is töltöttük benne az időt. Utána még sokan vettünk a helyi specialitásból, a Teran vörösborból. Következő látnivalónk a szabadtéri dinoszauruszleletek múzeuma volt, ahol vezetőnk mindent elmondott az itt talált, szinte láthatatlan nyomokból rekonstruált élőlényekről. Majd a Timavo-forrást kerestük fel.

Utolsó látnivalónk a Duino kastély volt, ahonnan haza is lehetett gyalogolni a csodálatos panorámát nyújtó Rilke sétányon a kempingbe.

Az utolsó olaszországi napunkat Triesztben töltöttük. Először a Miramare kastélyt látogattuk meg, majd rövid bevásárlás után kerestünk egy őrzött parkolót. Megbeszélt találkozó pont délután volt a Speleovivarium előtt. Ezt a látnivalót már többször is terveztük, de idő hiányában mindig elmaradt. Most viszont közel 2 órát töltöttünk a barlangászat minden szakágát bemutató kiállításon, melyet egy óvóhelynek használt pincerendszerben alakítottak ki. Edgardo Mauri olyan lelkesen mutatta be a kiállítást, alig akart bennünket elengedni. Nekünk pedig dolgunk volt, mert este meglepetésbulit szerveztünk Szarka Gyuszi 70. születésnapjára, amelyre titokban előző nap este előkészített és reggel befejezett tortákkal is készültünk. Minden remekül sikerült, csak egy túratársunk kereste hiába a buszban hagyott, lemerült fényképezőgépét. Mindent tűvé tettünk érte, de hiába. Csak másnap derült ki, hogy a buszt az őrzött parkolóban olyan ügyesen feltörték, hogy a távirányítóval ki lehetett nyitni, viszont kulccsal nem.

Reggel újra Szlovénia felé vettük az irányt, mert a Socerb-barlangnál (Sveta jama) várt bennünket Franc Malečkar, aki nemcsak a monumentális fosszilis cseppkőképződményekben gazdag kis barlangot mutatta be, de elkísért bennünket a közeli váromhoz is, ahonnan lenyűgöző kilátás nyílt a Trieszti-öbölre és a Rosandra-völgyre is, ahová szintén szerettünk volna eljutni, de most nem sikerült. Miután elköszöntünk tőle, jócskán megkésve indultunk Kranj-ba, ahol időpontunk volt a város alatti alagútrendszer bejárására. Sajnos az autópályán olyan dugóba kerültünk, hogy reménytelen volt odaérnünk. Riskó Ágiék, akik a lakóautóval előbbre voltak, mégis elmentek, s azt mondták nagyon megérte a látogatás. Megint lesz miért visszajönni.

Utolsó szállásunk a magyar határ közelében, de még szlovén oldalon, Alsómarácon volt. Estére megérkezett az eső is, de minket nem zavart, mert a szomszédos település vendéglőjébe mentünk vacsorázni, ahol akkor adagokat adtak, hogy még másnap is azt ettük.

A hazautazás napjára nem maradt más, mint a dabronaki orchideafarm, ahol az orchidea-termesztés titkaival ismerkedhettünk meg, és egy csodálatos trópusi kertben tehettünk látogatást. Persze sokan nem tudtak ellenállni a fantasztikus virágoknak, s be is vásároltak.

Itt ért véget ismét egy újabb szlovéniai túránk, de tudjuk, hogy vissza fogunk még térni ide.

Grotta Valentina – fotó: Kocsis Ákos

Fleck Nóra

A Verocs szakosztály nyári táborai a MOL támogatásával

A MOL Gyermekgyógyító Program támogatásának köszönhetően szakosztályunknak idén is volt két hétvégi tábora Jósvafőn. Gyermekeink szívesen jönnek az Aggteleki-karsztra, mert a hetente megszokott Matyihoz képest változatosságot jelentenek az ottani barlangok. A gyerekek kedvence a Béke-barlang, de sajnos, oda évek óta nem jutunk le. Így a már jól ismert Baradlában, Vass Imrében és a jobban mozgókkal a Kossuth-ban túrázhattunk. Idén újítottunk is. Azért, hogy az ottani karszt más barlangjait is megismerhessék, a túrákat kiterjesztettük a Felvidékre! Először a közeli Domicát látogattuk meg, másnap a távolabbi Gombaszögi-barlangot. Mind a kettő nagyon szép, tele képződményekkel. Az idegenvezetők nagyon kedvesek voltak a gyerekekhez, és nagyon pozitívan fogadták csoportunkat, a sérülés fokához igazították a vezetés tempóját, sőt a szlovák kollégák magyar nyelven mutatták be a látnivalókat. Ezen idegenforgalmi barlangokba a sérültek, egy-egy kísérőjük és az MKBT tagok kedvezményesen mehettek be.

Mozgássérültek, siketek, halmozottan sérült gyerekek jöttek idén főleg táborozni. Jól átmozgattuk őket a hétvégéken. Míg odafelé a buszon nem győztünk mit kitalálni, hogy valahogy lefoglaljuk őket, visszafelé már ilyen gondunk nem volt.

A résztvevő önkénteseknek köszönjük, nemcsak a túravezetést, de a főzést, gondozást, szórakoztatást is önellátó táborunkban!

Faragó Tamás

HÍREK, KÖZLEMÉNYEK

Magas rangú elismerést kapott Egri Csaba

Az augusztus 20-i államünnep alkalmából Egri Csaba, az Agrárminisztérium Barlang- és Földtani Osztály barlangtani referense Magyar Bronz Érdemkereszt kitüntetéssel kapott a hazai barlangok és földtani természeti értékek védelme érdekében végzett munkája elismeréseként.

Szívből gratulálunk és kívánjuk, hogy még sok évtizedig legyen kedve, lelkesedése, ereje és lehetősége élni a hivatásának, amit a barlangok védelme, megismerése és megismertetése jelent!

Kosztra Barbara főtitkár

Inverse Everest a Cinefesten

2019. szeptember 20-án, péntek este teltházzal került sor az Inverse Everest című film vetítésére a miskolci Cinefest Nemzetközi Filmfesztiválon. A Lerner Balázs által rendezett film a 2016-os magyar Krubera-Voronya expedíció történetét mutatja be.

A vetítés utáni jó hangulatú beszélgetésen az expedíció tagjai, Adamkó Péter, Ambrus Gergely, Jáger Attila és Tóth Attila vettek részt. A beszélgetést Füredi Zoltán dokumentumfilmes, barlangász vezette. Az idén először jelentkező Cinefest Adventure program az outdoor sportok témájában készült legizgalmasabb alkotásokat mutatja be, így az Oszkár díjas Free Solo vetítésére is sor került.

Füredi Zoltán

Egri Csaba az Érdemkereszt átvételekor

Fotó: Magyar Mezőgazdaság

A Voronya csapat a Cinefesten

BARLANGKUTATÁS

MONTENEGRO
HUNGARIAN SPELEO
 EXPEDITION

2019. július 27. – augusztus 10.

A Njeguši-Lovćen térségébe szervezett idei expedíció nem a legszerencsésebben kezdődött. A fő célpontnak tervezett újabb merülőakció a Duboki do 3. szifonjához még itthon meghiúsult (mert a négyfős merülőcsapat 2 tagja pár héttel az indulás előtt lemondta a részvételt), aztán az első két nap viharos esőzései alakították át a programot (beszerelések és kímászások helyett a központi és szersátor ismételt helyreállítása, podgoricai kórházfuvarral fűszerezve). De utána már simán ment minden, és a Montenegróban töltött két hét ismét remek eredményeket hozott.

A **Kétlyukú-Jeges-rendszer** kutatása egy hatfős, négynapos bivakkal; míg részletes térképezése két további leszállással folytatódott. A *Ryobiológia-ág* kürtőmászásait az azokon befolyó vízmennyiség miatt ugyan el kellett halasztani, de a bivaktól a *Hubertusz-akna* szájáig terjedő zóna számos kérdőjelének átvizsgálása bőven adott munkát a csapatnak. Itt a *Vérpulyka-akna* alatti szakaszon egy 30x20 m alapterületű terembe vezető bejövő oldalágat sikerült felderíteni (*Laska-ág*), a végén egy még kímászandó, vízeséses kürtővel; a Kétlyukú patakos főága és a fölötté húzódó *Égi-meander* között pedig – az utóbbiból beereszkedve – további meanderek, csőjáratok és aknák szövevénye tárult fel, amelyek részben a Hubertusz-akna oldalába, részben az *Égi-meander* előtti *Busz-pályaudvar* aknájába kötnek be. Az újonnan feltárt mintegy 400 m-rel a rendszer hossza eléri a 9,8 km-t.

A **Duboki do**-ban a meghiúsult merülőakcióra szánt időt a barlang alsóbb részeinek alapos átvizsgálására fordítottuk. Az 1. szifon előtti meanderszakasz egy-egy felmagasodó pontján végzett kímászásokkal szifonkerültől sajnos nem találtunk; ám a -172 m-en kezdődő tágas, szintes szakasz egy cseppkölefolyása fölötti ablakból újabb meanderek, kürtők és aknák labirintusába jutottunk. A látványos agyagformákkal és képződményekkel díszített szakaszt eddig 500 m hosszban sikerült bejárni és felmérni – ezt a feltárók Frédi emlékére *Zsolyomi-ágnak* nevezték el, mellyel a járatrendszer ismert kiterjedése már megközelíti a 4 km-t.

De a szifon(ok) megkerülését célzó kutatások nem csak a barlangon belül folytak, hiszen a fölötté emelkedő, erősen karsztosodott hátságon a tavalyi terepbejárások során tucatnyi új objektumot találtunk. Idén ezek legígéretesebb képviselőjét, a mennyezeten csillogó fény-pöttyről elnevezett **Szentjános-barlangot** is megkutattuk, ahol a végpontot eltorlaszoló kötömb felaprításával egyre mélyebbre és messzebbre vezető járatok nyíltak meg. A tavaly csupán 50 m-es barlang feltárt hossza a tábor végéig 500 m-re, mélysége pedig -140 m-re növekedett, sőt aktív

vízfolyása is van. A felmérés alapján jelenlegi végpontja – vetületben – már kb. 30 m-re közelíti meg a Duboki do rendszerét, így egyre inkább úgy tűnik, nem az a kérdés, hogy beköt-e abba, hanem az, hogy hová...

Hasonló helyzetet eredményeztek a polje K-i részének két barlangjában végzett kutatások is. A **Njegoš-barlang** DK-i labirintusában még fennmaradt kérdőjelek tisztázására irányuló három napos bivakos akció során, a *Morea-terem* kimászásának folytatása elérte a mennyezet legvégén sötétlő, vízeséses kürtőt; ami az előtte sorakozó „zsákutcák” után végre egy járható szelvényű új oldalág torkolatának bizonyult. Ebből a még rendelkezésre álló idő alatt csak az É felől érkező, patakos fő járatot sikerült mintegy 200 m hosszban felderíteni (ahol egy omlás mögött folytatódni látszik), oldaljáratainak átvizsgálása a jövő expedíció feladata lesz. A 2019. évi továbbjutással a barlang feltárt hossza 6,5 km-re emelkedett.

A fentitől keletebbre nyíló **Kaszás-barlangban** a részletes térképezéssel párhuzamosan folytatódott az útkeresés is a feltételezett további járatok feltárására. A szűk, hol az alsó, hol pedig a magasabb szintek egyikén átjárható aktív meanderben eleinte csak kisebb (10-20 m-es) továbbjutásokat értünk el; aztán az expedíció utolsó napján leszáll brigádnak kb. 200 m hosszúságú és egyre táguló új szakaszt sikerült bejárnia. Figyelembe véve, hogy a jelenleg 600 m hosszban feltárt barlang előző végpontja is már 100 m-re közelítette meg a Njegoš járatait, az összekötés itt is szinte „borítékolható”, már csak az a kérdés, hogy ez a régóta ismert rész valamely kürtőjén, avagy az idén felfedezett oldalágon át fog megvalósulni?

Ez évi terepbejárásaink É és K felé is az eddigieknél jóval szélesebb körzetet fedtek le, s 16 újabb barlanggal gyarapították az általunk ismert objektumok számát. Közülük a két legmélyebbnek a jó 70x30 m széles szájával felszakadt **Dramešina** (230/-120m), és a szintén tágas torkú **Granička jama** (100/-80m) bizonyult, amelyeket a 25.000 térkép is jelöl; a 70 m mély **Jama Hajde** viszont egyértelműen saját feltárás – ennek szűk bejáratát egy Jezer-i pásztor mutatta meg. Két kisebb barlang pedig nem éppen speleológiai jellegű tapasztalattal szolgált: a Bjelosi és Cetinje közelében mutatott lejtős járatban illetve aknában nemrégén oda került kézigránátok, löszerek sőt egy taposóakna is fogadta a felderítőket...

A rekord-közeleli létszámú (gyerekekkel együtt 122 fős) expedíció részletes eredményeiről a novemberi Szakmai Napokon tervezünk beszámolni. Az előzetes összesítő adatok pedig a következők: a 13 munkanap alatt feltárt új barlangok, barlangszakaszok együttes hossza megközelíti a 2,5 km-t, 2200 m járatról készült térkép (másokról pedig vázlat), s szépen gyarapodott a csapat fotóállománya is. És persze ismét „sikerült” néhány izgalmas kérdőjelet hátrahagyni, így rövidesen kezdjük a következő expedíció szervezését is!

Takácsné Bolner Katalin – Hegedűs András

Az olaszok nagy összekötése a Canin-fennsíkon

Idén nyáron egy 4 fős olasz csapatnak sikerült összekötnie a Canin-fennsíkon található Foran del Muss-t a Col delle Erbe -vel, létrehozva ezzel Olaszország legnagyobb barlangrendszerét. A részleteket az alábbiakban olvashatjátok. Az eredeti bejegyzés [Andrea Scatolini](#) tollából származik, és augusztus 14-én jelent meg az olasz „Scintilena” elektronikus Szpeleológiai Hírlevél hasábjain.

„Augusztus 13-án, a Júliai Alpokban található Canin-fennsíkon négy olasz barlangász megtalálta azt az átjárót, mely a közel 40 kilométernyi Col delle Erbe-barlangrendszert egyesíti a több mint 30 km hosszú Foran del Muss-barlanggal. Ezzel megajándékozta Friuli Venezia Giulia tartományt Olaszország legkiterjedtebb barlangrendszerével.

Összetettsége miatt nem lesz könnyű felmérni a feltárt barlangot, melyet különböző barlangászok kutattak több mint 50 éven át, de a becslések szerint eléri legalább a 80 km hosszúságot. A két rendszer, mint egy kirakós játékban, egyetlen tagon keresztül kapcsolódik össze. Hatalmas földalatti barlangtermek és aknák alkotják, melyek a Canin hideg szikláinak mélyén fekszenek.

Ez a felfedezés volt a sok éves kutatássorozat utolsó lépése, melyben számos olasz és külföldi barlangász vett részt, ezzel kihangsúlyozva a Canin, mint Európa egyik legnagyobb mészke masszívumának jelentőségét.

A rendszer teljes hosszát nagyon nehéz megállapítani, jelenleg 80 km hosszúságúra becsüljük. Számos barlang összeköttetéséből jött létre, így sok bejárattal rendelkezik. A rendszert alkotó barlangokról hiányos és ellentmondó kataszteri adatok léteznek, ezért ennek az óriási barlangnak a pontos méreteit csak hónapok munkájával állapíthatjuk meg. Az biztos tény, hogy egy új nemzeti csúcseredmény előtt állunk, mely a 74 km hosszú szardíniai Complesso del Supramonte Orientale-t is megelőzi. A mélysége változatlanul -1118 méter maradt, ugyanis a komplexum legmagasabb és legalacsonyabb pontjához nem adódott további relatív szintkülönbség.

Az olasz és szlovén határ mentén található Canin-hegység mindig is a barlangász expedíciók közkedvelt célpontja volt. A Canin-csoport 1800 és 2300 méter magasságban, egy hatalmas mészke fennsíkról emelkedik ki, amelynek teljes kiterjedésén végigívelő nagy gerinc az északi Val Raccolana és a déli Val Resia között húzódik.

Egy nagy barlang felfedezése soha nem egyetlen barlangász csoport eredménye, és ez a canini feltárás a legfényesebb példája annak, hogy lehetetlen lenne az érdemeket egyetlen társaságnak tulajdonítani. A Caninra a helyi csoportokon kívül Olaszország egész területéről, de leginkább Lombardiából és Velencéből jöttek. Nem szabad kihagynom a lengyelek közreműködését a Foran del Muss feltárásában és a magyarok részvételét, akik a Col delle Erbe kutatásában jelenleg is aktívak.

A tegnapi expedíció is sokféle egyesülethez tartozó barlangász vett részt, és jó ez így, mert az elismerésben egyenlően részesülhetnek mindazok, akik rengeteg időt és energiát ölték ebbe a hatalmas felfedezésbe!”

Fordította: Hegedűs Anett (Mani)

Speleo Sport árlista

Cordura overall (700 g./m²) extra nagy foltokkal: 24 500 Ft.
Standard overall cordura foltozással: 21 500 Ft.

Hobby overall: 18 500 Ft.

Műnyúl: 11 000 Ft.

Cserélhető betétes térdvédő: 4 200 Ft.

Sloszos bag, kicsi: 2 500 Ft.

Bag 40L: 6 800 Ft.

Bag 80L: 9 000 Ft.

Petzl Stop: 28 370 Ft.

Croll: 13 750 Ft.

Vertex: 21 500 Ft.

Nao: 48 150 Ft.

Tikka XP: 13 750 Ft.

Fixo Duo: 31 810 Ft.

Nagy: 2 700 Ft.

Bag 60L: 7 800 Ft.

Expedíciós bag.: 11 000 Ft.

Pantin: 16 330 Ft.

Ascension: 15 470 Ft.

Elia-Elis: 17 200 Ft.

Myo: 23 210 Ft.

Pixa 3: 18 910 Ft.

Duo Led14: 37 830 Ft.

Fenix HP 12: max 900 lumen! Ára: 22 100 Ft.

Fenix HP 30: max 900 lumen! aksival, töltővel: 39 500 Ft.

Fenix HP 25R Új termék!: 1000 lumen, aksival, töltővel: 25 000 Ft.

Elérhetőség: www.speleo.hu

1094. Bp. Balázs Béla u.30.

06 20 367 6964,

06 1 785 9551

Üdvözlettel:

Kocsis András

MKBT TÁJÉKOZTATÓ

Megjelenik minden páratlan hónap elején

Kiadja a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat

1025 Budapest, Pusztaszeri út 35.

Tel.: +36-70/8811-477- E-mail: mkbtiroda@gmail.com

Szerkesztő: Kosztra Barbara és Köblös Gabriella, Felelős kiadó: dr. Leél-Össy Szabolcs

A tájékoztató számára leadott cikkek, anyagok tartalmáért a szerzőik felelősek.

Elektronikus adathordozón érkező anyagokat tudunk fogadni.

Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat
Budapest, Pusztaszeri út 35.
1025